

Verslag Floronexcursie Cruysbergen zaterdag 19 juni 2010.

Deze excursie heeft zich beperkt tot het natuurontwikkelingsgebied Cruysbergen. De rest van het hok (138-475) is/wordt later gedaan.

Cruysbergen is de naam van een landgoed op een voormalige zanderij, waarvan het zand gebruikt werd voor de ophoging van Amsterdam. Via sloten en vaarten werd het zand per boot afgevoerd. Aan het eind van de 19de eeuw, na de ontzanding, werd het noordelijke gedeelte gebruikt voor landbouw. In de zuidelijke helft zijn villa's gebouwd. Rond 1900 is daar Walden gevestigd: een commune onder leiding van de schrijver Frederik van Eeden. Een voorloper van de jaren zestig ook qua succes. Het onbebouwde land is nu een natuurontwikkelingsgebied. Op de rand van het zand en veen zou de kwel een fraai schraalgrasland kunnen ontstaan. Net zoals het bijna aangrenzende Laegieskamp. Ook is het een schakel tussen het Gooi en het Vechtplassengebied. Het terrein lijkt echter een ander karakter te krijgen dan het fraaie Laegieskamp. Blijft Laegieskamp mooi open; op Cruysbergen is er een massale opslag van berk, eik en den. Ondanks periodiek buldozieren is het een moeizame strijd om het terrein open te houden. Blijkbaar is de bodem te voedselrijk en de kwel niet sterk genoeg.

Door de kou en regenbuien en het voetbal was er slechts één deelnemer. Samen hadden we een heel goede dag. Cruysbergen is door de regen voor ongeveer de helft gedaan.

De vondsten beginnend met het meest spectaculaire:

Zandlangbaardgras (*Vulpia membranacea*). Onmiskenbaar door de zeer korte helmhokken. Dit zeldzame gras komt voor langs de kust van het Veluwemeer. De soort komt verder voor langs de Zuid- en Westeuropese kusten.

Rode vossenstaart (*Alepocurus aequalis*) stond er vlak bij. Ik ken deze plant van zware kleigrond. In dit terrein her en der voorkomend. Dit sluit aan bij andere voorkomens in de buurt, maar deze soort op zandgrond vind ik iets raars hebben.

Moeraswolfsklauw (*Lycopodiella inundata*). Meer dan vijfhonderd exemplaren in een grote groeiplek benevens enkele satelietplekken.

Bruine snavelbies (*Rhynchospora fusca*). Minstens vier groeiplekken met rond de honderd bloeistengels. Daarnaast enkele kleinere plekken. Beide soorten zijn nieuw in het district.

Waterpostelein (*Lythrum portula*). Een groeiplek van minimaal 1000 vierkante meter. De vierde vondst in het district.

Slofhak (*Anthoxanthum aristatum*). Een groeiplaats minstens 200 vierkante meter met wellicht meer dan 5000 exemplaren. Bij een na-inventarisatie bleek dat verspreid door het terrein de soort samen met gewoon reukgras voorkomt. Hierdoor is het duidelijkste verschil kenmerk goed te toetsen: slofhak is vertakt, reukgras niet.

Vleeskleurige orchis (*Dactylorhiza incarnata*) stond er met enkele exemplaren in de laagste delen van het terrein. Blijkbaar is er toch kwel.

Stekelbrem (*Genista anglica*). Meer dan 500 exemplaren in een strook van tweehonderd bij 20 meter. Sommige exemplaren zijn een vierkante meter groot en kniehoog.

Kleine zonnedauw (*Drosera intermedia*) komt massaal voor samen met wat Ronde zonnedauw. Ronde zonnedauw is bekend van Laegieskamp maar Kleine zonnedauw niet. Deze soort heeft zelfs in het hele district geen vermelding. We kregen het vermoeden dat beide soorten door elkaar stonden. Bladvorm en bladstand zijn niet altijd een duidelijk

kenmerk. Ook de positie van de bloemsteel is niet altijd even duidelijk als beide soorten door elkaar staan. In de Vegetative Key tot the British Flora (Poland & Clement) werd een ander criterium gevonden en dat is het al dan niet aanwezig zijn van haren op de bladstelen. Ronde zonnedauw is dus de behaarde. De eerste groeiplaats van Kleine zonnedauw in het district.

Net zoals op Laegiskamp miegelt het van de **Grote ratelaar** (*Rinanthus angustifolia*). Ook twee exemplaren van de **Kleine ralelaar** (*Rhinanthus minor*) zijn gevonden.

Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*) met meer dan 500 stuks en **Koningsvaren** (*Osmunda regalis*) met minstens 25 jonge planten waren te verwachten

Kleverige ogentroost (*Parentucellia viscosa*) en **Gele maskerbloem** (*Mimulus guttatus*) lijken oppervlakkig op elkaar. Hiet stonden ze bijna zij aan zij en dan zijn het toch heel verschillende planten.

Tenslotte zijn **Zilte rus** (*Juncus gerardii*), **Oranjerode havikskruid** (*Hieracium aurantiacum*) en **Smalle aster** (*Aster lanceolatus*)

leuke vonsten

Het terrein is niet uitputtend gedaan vanwege de buien, maar er zijn op het kleine bezochte stuk toch ruim 150 soorten gevonden. Dat is veel voor één biotoop.

Nb. Inmiddels is gebleken dat er in april 2010 een verslag is verschenen van een inventarisatie van het gebied door L. van der Meijden en H. Schut: De kruidachtige planten op de voormalige zanderij Cruysbergen ed. T. Mens KNNV-afdeling Gooi. Een grondig onderzoek die helaas (nog) niet een ruimere bekendheid geniet.

Peter Wetzels 23 augustus 2010